

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่ สค ๒๒๖ /๒๕๖๑

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกรมการค้าต่างประเทศ
เกี่ยวกับผลการตรวจสอบคุณภาพข้าว

ผู้อุทธรณ์ : นางสาว ก. [REDACTED]

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : กรมการค้าต่างประเทศ

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า นางสาว ก. [REDACTED] เป็นผู้รับมอบอำนาจจาก นาย ข. [REDACTED] ผู้อุทธรณ์ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๑ ถึงกรมการค้าต่างประเทศ ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการตรวจสอบคุณภาพข้าวในคลังวรอชิตี หลัง ๒ ประจำวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ พร้อมทั้งรายชื่อคณะกรรมการตรวจสอบ

กรมการค้าต่างประเทศ มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๓๑๐/๑๒๔๔ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑ แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบว่า ไม่สามารถเปิดเผยเอกสารผลการตรวจสอบคุณภาพข้าว ในคลัง วรอชิตี หลัง ๒ พร้อมทั้งรายชื่อคณะกรรมการตรวจสอบตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอได้ เนื่องจาก เป็นข้อมูลข่าวสารซึ่งมีลักษณะหากเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อม ประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการเรียนรู้แหล่งของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑ ถึงประธานกรรมการข้อมูลข่าวสาร ของราชการ อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกรมการค้าต่างประเทศ ดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการ แผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงด้วยวาจาของผู้อุทธรณ์ คำชี้แจง ของกรมการค้าต่างประเทศ คำชี้แจงของผู้แทนกรมการค้าต่างประเทศ และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงสรุปความได้ว่า ผู้อุทธรณ์เป็นคู่สัญญาฝากเก็บข้าวสารในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗ กับองค์การคลังสินค้า โดยเป็นผู้เก็บรักษาข้าวสารดังกล่าวไว้ที่คลังวรอชิตี หลัง ๒ ต่อมาผู้อุทธรณ์ถูกองค์การคลังสินค้าเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายด้วยเหตุว่าข้าวสารกองที่ ๔

8 น

คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๒๖ /๒๕๖๑

ถูกจัดคุณภาพอยู่ในเกรด C ทั้งที่ผู้อุทธรณ์ได้ทำการเก็บรักษาข้าวสารตามมาตรฐานและตามสัญญาเป็นอย่างดี ซึ่งผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยจึงได้ทำหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ฉบับลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ คัดค้านผลการวิเคราะห์ข้าวขาวปทุมธานีคลัง วรโชติ (หลัง ๒) ตามหนังสือ ที่ พณ ๐๔๐๓/๗๓๔๐ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และผู้อุทธรณ์เห็นว่าข้อมูลผลการตรวจข้าวสารที่อยู่ในความครอบครองของกรมการค้าต่างประเทศนั้น เป็นหนึ่งในหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าข้าวสารที่อยู่ในความครอบครองของผู้อุทธรณ์ที่คลังวรโชติ หลัง ๒ เป็นข้าวสารที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานของกระทรวงพาณิชย์กำหนด จึงมีความจำเป็นต้องการทราบผลการตรวจสอบคุณภาพข้าวดังกล่าว กรมการค้าต่างประเทศ ปฏิเสธการเปิดเผยโดยให้เหตุผลว่า เอกสารผลการตรวจสอบคุณภาพข้าวในคลัง วรโชติ หลัง ๒ พร้อมทั้งรายชื่อคณะกรรมการตรวจสอบ เป็นข้อมูลข่าวสารซึ่งมีลักษณะหากเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ผู้อุทธรณ์จึงอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

ในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย คณะกรรมการฯ ได้เชิญผู้อุทธรณ์และผู้แทนกรมการค้าต่างประเทศมาชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการฯ สรุปความได้ดังนี้

ผู้อุทธรณ์ ชี้แจงด้วยวาจาสรุปความได้ว่า ผู้อุทธรณ์เป็นผู้รับมอบอำนาจจาก นาย ข. ซึ่งเป็นเจ้าของคลังวรโชติ หลัง ๒ เป็นคู่สัญญาฝากเก็บรักษาข้าวขาวปทุมธานี ชนิดพิเศษ (ข้าวขาว ๑๐๐ เปอร์เซนต์) กับองค์การคลังสินค้า โดยวิธีการเก็บรักษาข้าวสารบรรจุ กระสอบตั้งกองเรียง ต่อมาเมื่อประมาณเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ ได้มีคณะอนุกรรมการตรวจสอบ ปริมาณข้าวและคุณภาพข้าวคงเหลือของรัฐ ซึ่งแต่งตั้งโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เข้าทำการเก็บตัวอย่างข้าวในคลังวรโชติ หลัง ๒ ไปโดยไม่ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดให้มีการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและการตรวจสอบมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยได้ทำการสุ่มเก็บตัวอย่างข้าวจากคลัง วรโชติ หลัง ๒ ไปไม่ถึงร้อยละ ๕ จึงไม่ได้เป็นไปตามกฎหมายและประกาศฯ ฉบับดังกล่าว และอีก ๓ ปีต่อมา นาย ข. ได้รับการติดต่อจากองค์การคลังสินค้าว่า จะมีการระบายข้าว จากคลัง วรโชติ หลัง ๒ เข้าสู่อุตสาหกรรมที่ไม่ใช่การบริโภคของคน โดยกำหนดราคาเปิดประมูล เพื่อการระบายข้าว ในราคาประมาณกิโลกรัมละ ๕ บาทเท่านั้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวขององค์การ คลังสินค้า มีผลทำให้ นาย ข. ในฐานะคู่สัญญาขององค์การคลังสินค้าอาจต้องรับผิดชอบตามสัญญา ฝากเก็บรักษาข้าวสาร ผู้อุทธรณ์จึงได้มีหนังสือคัดค้านการระบายข้าวสารคลังสินค้า วรโชติ หลัง ๒ ดังกล่าวไปยังผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า และอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ รวม ๒ ฉบับ คือ

คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๒๖ /๒๕๖๑

ฉบับลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐ และฉบับลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ แต่ไม่ปรากฏว่ามีการชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ แก่ผู้อุทธรณ์ จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ผู้อุทธรณ์ได้รับแจ้งจากกรมการค้าภายใน ตามหนังสือ ที่ พณ ๐๔๐๓/๗๓๔๐ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ว่า จากการสุ่มตัวอย่างข้าวในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ นั้น เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการตรวจข้าวสหภาพการค้าแห่งประเทศไทย ได้ทำการตรวจในวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นเวลากว่า ๒ เดือน นับแต่วันเก็บตัวอย่าง การกระทำดังกล่าวของคณะอนุกรรมการฯ สุ่มเก็บตัวอย่างและเจ้าหน้าที่ตรวจวิเคราะห์ข้าว ทำให้ผลการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างข้าวดังกล่าวไม่อาจรับฟังเป็นมาตรฐานได้ เนื่องจากไม่ปรากฏว่า วิธีการเก็บรักษาตัวอย่างข้าวและสถานที่เก็บรักษาตัวอย่างข้าว นั้น จัดเก็บไว้อย่างถูกต้องตามหลักสากลหรือไม่ อย่างไร ดังนั้น ผู้อุทธรณ์จึงต้องการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการตรวจสอบคุณภาพข้าวในคลังวโรตติ หลัง ๒ ประจำวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ พร้อมทั้งรายชื่อคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อนำมาเป็นหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่า นาย ข. ได้ทำการเก็บรักษาข้าวสารที่ฝากเก็บตามสัญญาเป็นไปตามมาตรฐาน และเรียกเก็บค่าใช้จ่ายตามสัญญา รับฝากข้าวสาร ค่ารมยาแมลงข้าวสาร ค่ากรรมกรแบกข้าวสาร และค่าตรวจสอบคุณภาพข้าว กับองค์การคลังสินค้าต่อไป

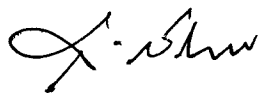
ผู้แทนกรมการค้าต่างประเทศ ชี้แจงด้วยวาจาสรุปความได้ว่า ตามที่ นาย ข. โดยนางสาว ก. ผู้รับมอบอำนาจ มีหนังสือถึงกรมการค้าต่างประเทศ ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการตรวจสอบคุณภาพข้าวตามโครงการรับจำนำข้าว คลังวโรตติ หลังที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ พร้อมทั้งรายชื่อคณะกรรมการตรวจสอบ นั้น เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวอยู่ระหว่างการดำเนินการตามคดีตามกฎหมาย และได้ยื่นต่อสถานีตำรวจภูธรอ่างทอง และอยู่ระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) การเปิดเผยข้อมูลอาจส่งผลกระทบต่อรูปคดีได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงจำเป็นต้องรอให้การดำเนินการของสำนักงาน ป.ป.ท. ให้สิ้นสุดเสียก่อน

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามคำขอของผู้อุทธรณ์ คือ ผลการตรวจสอบคุณภาพข้าวตามโครงการรับจำนำข้าว คลังวโรตติ หลังที่ ๒ ประจำวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ พร้อมทั้งรายชื่อคณะกรรมการตรวจสอบ ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพข้าวซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการตรวจสอบจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดให้มีการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและการตรวจสอบมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทย พ.ศ. ๒๕๕๕ การตรวจสอบจึงเป็นการปฏิบัติราชการตามปกติของ

คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๒๖ /๒๕๖๑

หน่วยงานของรัฐ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพข้าวคลังวโรตติ หลังที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เสร็จสิ้นแล้ว การเปิดเผยจึงไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพข้าวอันจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับผู้อุทธรณ์ต้องการข้อมูลไปใช้ในการเรียกร้องค่าเสียหายตามสัญญารับฝากข้าวสารในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๖/๒๕๕๗ กับองค์การคลังสินค้า จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงควรได้รับทราบข้อมูลเพื่อนำไปใช้ปกป้องสิทธิของตน อีกทั้งการเปิดเผยผลการตรวจสอบคุณภาพข้าวดังกล่าวจะแสดงถึงความโปร่งใสและตรวจสอบได้ของกรมการค้าต่างประเทศ ดังนั้น เมื่อพิเคราะห์ถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว เห็นว่าข้อมูลข่าวสารตามคำขอของผู้อุทธรณ์เปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้ ส่วนกรณีที่กรมการค้าต่างประเทศชี้แจงว่า ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินคดีตามกฎหมายของสถานีตำรวจตำรวจภูธรอ่างทอง และอยู่ระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงของสำนักงาน ป.ป.ท. การเปิดเผยข้อมูลอาจส่งผลกระทบต่อรูปคดีได้ จึงจำเป็นต้องรอให้การดำเนินการของสำนักงาน ป.ป.ท. ให้สิ้นสุดก่อนนั้น ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย มิได้เกี่ยวข้องกับผู้อุทธรณ์แต่อย่างใด

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย จึงวินิจฉัยให้กรมการค้าต่างประเทศ เปิดเผยแพร่ผลการตรวจสอบคุณภาพข้าวตามโครงการรับจำนำข้าว คลังวโรตติ หลังที่ ๒ ประจำวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และรายชื่อคณะกรรมการตรวจสอบ พร้อมทั้งให้สำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องแก่ผู้อุทธรณ์

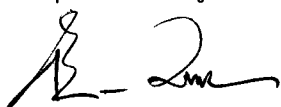
หัวหน้าคณะที่ ๓

(รองศาสตราจารย์สมยศ เชื้อไทย)

กรรมการ

(นายสุขจิตต์ ประยูรหงษ์)

กรรมการ

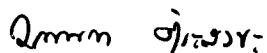
(นายจำรัส ศักดิ์จิรพาพงษ์)

คำวินิจฉัย ที่ สค ๒๒๖ /๒๕๖๑

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชมพูท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณภา ตีระสังขะ)

กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

(นายธนะ ดวงรัตน์)

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑